Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной ИЮНЬ 1 суббота № 124 (3125)

Сэн 10 мүнгэ.

ВЛКСМ-эй Б.-М. ОБКОМОИ V ПЛЕНУМ ДҮҮРЭБЭ

Майн 28-най үдэшын заседани дээрэ Бичурын ба Заиграйн айкомуудай секретарьнуудай докладууд тушаа үгэ хэлэлгэ үргэлжэлөө.

Нүхэр Антакшинов (Хори), Эрдынеев (Селенга), Петряков (Наркомзем), Козловская (партиин обком), Мясников (Тарбагатай), Тюрнев (ВЛКСМ-эй обком), ба бусад, хамта 14 хүн тус докладууд тушаа үгэ хэлэбэд.

Үгэ хэлэлгын hүүлээр, дэлгэрэнгы тогтоолнуудые абажа, ВЛКСМ-эй Обкомой V пленум хаагдаба.

Колхозно байгуулалтын хүсэнүүдэй источник

Хүдөө ажахын ба колхозно таряашанай материально-культурна хэмжээгэй саашадахи дэбжэлтын үндэhэ hуурииь хадаа—хүдөө ажахын артелиие эмхидхэлгэ-ажахын талааранъ бүхы хэмжээгээр бүхэжүүлгэ, колхозуудай общественнэ үмсые хүгжүүлгэ ба бүхэжүүлгэ мүн гэжэ, партиин XVIII съезд заабан байна. ВКП(б)-эйн Центральна Комитедэй Майн пленумэй тогтоолнуудтай зохилдуулан, эгсэ нэгэ жэлэй саад тээ абтаhан, „Колхозуудай общественнэ газарые үрилгэhөө хамгаалха хэмжээнүүд тухай“ ВКП(б)-эйн Центральна Комитедэй ба ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоол болбол эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тусгаар үүргэ дүүргэhэн байна.

Энэ тогтоолоор советскэ газартаряалангай историдо шэнэ хуудаhан нээгдээ. Колхозно байгуулалта болбол общественнэ артельнэ ажахын бүхы hалбаринуудые бүри түргөөр ба үргэн далайсатайгаар хүгжүүлхын полосада оробо. Колхозуудай общественнэ газарые хамгаалха хэмжээнүүд тушаа тогтоол болбол, колхозуудта общественнэ малажалые хүгжүүлхэ тухайда; ажахын продуктнуудые худалдан абалга ба бэлэдхэлгын политикада хубилалтанууд тухайда парти ба правительствын удаадахи тогтоолнуудые бэлэдхэhэн байна.

Колхозуудай общественнэ ажахын хүгжэлтые урагшань улам дабшуулхын тулада юун хэрэгтэй байгааб гэбэл, колхозно газартаряаланда партиин политикые зарим нютагай хүдэлмэрилэгшэдэй серьезноор хазагайруулдаг ябадалые усадхаха шухала. Колхознигуудай үмсынь ажахын ашаг туhада, колхозуудай общественнэ газарые үрилгэ ба хулгайлалга, буусашадарай участогуудые тогтоогдоhон нормонуудhаа гадуур, законнобэшээр ехэдхэлгэ болбол зарим колхознигуудай өөрынгөө туhаламжын характертай үмсын ажахые гол шухалада тооложо ба тэрээнээ общественнэ ажахыда зүришүүлэн табиха ябадалда хүргэhэн байна.

Колхозуудта ажалай бүтээсые улам бүри дээшэлүүлхын тула юу хэхэ шухала байгааб гэхэдэ, спекуляци хэхын ба өөрөө баяжахын зорилгоор колхозые хэрэглэдэг—гээгдэнги, багасознательна колхознигуудай жэжэ үмсын ба хомхойрхо тенденцинүүдые илан усадхалгаар серьезно хүдэлмэри хэрэгтэй байгаа. Артельнэ үйлэдбэридэ үнэн хүсэлөөрөө хабаадахын ба общественнэ ажахые бүхэжүүлхын орондо, зарим колхознигууд хадаа колхоздоо оройдоошье хүдэлмэрилдэггүй гү, али хүдэлмэрилөөшье hаа, ехэнхи сагаа өөрынгөө үмсын ажахыда хандуулан, хүнэй харахада хүдэлмэрилдэг хэбэртэй лэ ябадаг байгаа. Иимэ хүнүүд колхозуудта үсөөншье hаа, тэдэнэр хадаа үнэн сэдьхэлээрээ хүдэлмэрилдэг олонхи колхознигуудай эмхивень hандарган, колхозуудта ажалай дисциплиные эбдэнэ.

Парти ба правительство болбол колхозуудай общественнэ газар дээрэ үнэхөөрөө большевистскэ гурим байгуулхын тулада, хэдэн олон хэмжээябуулгануудые хараалаа. Буусашадарай участогуудые хэмжэн, бүхы үлүү газарынь таhалжа, тэдэниие колхозно газарай фонддо оруулха гэжэ шиидхэгдээ, ажал хэжэ шадахаар колхозник бүриин нэгэ жэл соо олохо ажалта үдэрнүүдэй уялгата минимум тогтоогдоо hэн. Колхозуудай общественнэ полинууд дээрэ байhан, хутордохи буусашадарай участогуудые үгыболгохо ба хутор дээрэ байдаг колхознигуудые поселогто хамтадхан зөөлгэхэ гэжэ шиидхэгдэhэн байгаа.

Эдэ бүхы хэмжээябуулганууд болбол колхозуудай хүсэнэй ба бэхиин гол источник—общественнэ газарые, үмсэрхүү hаналтай элементнүүдэй зүгhөө үрихэ ба хулгайлха ябадалhаань хамгаалха, газарые өөрынгөө баяжахын ба спекуляци хэхын зорилгоор хэрэглэлгыень таhасохихо, общественнэ ажахын улам хүгжэхын тула газарые бүри ашагтайгаар хэрэглэхэ бүхы аргабайдалнуудые колхозуудта хангалгада зорюулагдана.

Үнгэрhэн жэлэй торшо соо парти ба правительствын тогтоолнуудые дүүргэлгээр ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Буусашадарай участогуудhаа 2,5 миллион гектар үлүү газар таhалагдан абтаа. 450 мянга гаран ажахынууд хуторнуудhаа ниитэ колхозно поселогуудта зөөлгэгдөө. 10 мянга шахуу колхозно бүлэнэр Дальна Востогой, Сибириин, Казахстанай районуудта зөөлгэгдэбэ.

Газар дээрэ гурим байгуулга болбол мүн ажалай дисциплиные дээшэлүүлээ. 173 мянган колхозуудай (бүхы колхозуудай 3/4 хуби) жэлэй отчедуудай мэдээгээр, 1939 ондо нэгэшье ажалта үдэр олоогүй колхознигуудай тоо, 1938 онтой сасуулбал, 2 дахин хороhон ба тэдэнэр хадаа ажал хэжэ шадаха бүхы колхознигуудай миил 3,5 процентэнь болоно. Энээнтэй хамта, олон ажалта үдэртэй колхознигуудай тоо ургаа.

Колхозуудай общественнэ ажахые бүхы хэмжээгээр бүхэжүүлхэ ба саашадань хүгжүүлхэ хэрэгтэ hүүлэй жэл соо түйлагдаhан амжалтанууд иимэ. Зүгөөр колхозно газарэдлэлгые эбдэхэ ябадал эсэслэгдээ гэжэ тоолохонь ехэл алдуу болохо.

Буусашадарай участогуудые хэмжэлгэ ба үлүү газарыень колхоздо абалга дүүрээдүй, харин колхозуудай газар дээрэ бэхи гурим байгуулга hаял эхилжэ байна гээшэ. Буусашадарай участогуудhаа таhалагдаhан газарнууд хадаа хаана колхозуудай ажахын хэрэглэлдэ оруулагдааб, хаана общественнэ тарилга ба огородуудта хэрэглэгдэнэб, тэндэ ёhото гурим бии.

Буусашадарай участогуудай хэмжээе устав соо заагдаhан нормонуудта хүргэлгэ болбол, жэжэ үмсын ба хомхойрхо hанал колхознигуудта бүрин үгы болоо гэhэн удхатай бэшэ. Хүнэй оюун сэдьхэлдэхи капитализмын үлэгдэлнүүд хадаа өөрөө үгы болодоггүй юм. Тэдэ үлэгдэлнүүд хадаа ажахын социалистическэ формонуудые бүхэжүүлхын түлөө тэмэсэлээр, ажалай шэнэ общественнэ дисциплиные бии болголгоор, колхознигуудые коммунистическэ хүмүүжүүлгээр серьезно ба гүнзэгы хүдэлмэри ябуулгаар илагдаха байна.

Колхозуудай общественнэ газарые жэжэ үмсын hаналтай элементнүүдэй үрилгэhөө хамгаалга, газарые зүбөөр хэрэглэхын түлөө нарин контроль хэлгэ болбол нютагууддахи бүхы партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудай шухала зорилго байhаар.

Колхознигуудай өөрэйнь интересүүдые колхозой ниитэ-интерестэй, гүрэнэй интересүүдтэй үнэхөөрөө зүбөөр зохилдуулга болбол колхозой общественнэ ажахые бүхы хэмжээгээр бүхэжүүлхэ база дээрэ, общественнэ газарые шадамгайгаар хэрэглэлгын база дээрэ бэелүүлэгдэжэ шадагдаха юм.

Общественнэ газар дээрэ—бүхы колхозно үйлэдбэри үндэhэлнэ. Газар, имагтал газар болбол хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэгээр үгэжэ, артельнэ баялигуудые арбидхажа ба колхознигуудай шангашалалтай байдалые саашадань ургуулжа шадаха юм. Үнэн сэдьхэлээрээ хүдэлмэрилдэг диилэнхы олонхи колхознигуудта түшэглэн, партийна организацинууд болбол, колхозуудай гарта байгаа газарнууд хадаа колхозно байгуулалтын хүсэшадалые бүхэжүүлгын үнэхөөрөө бодото источнигынь байхаар, колхозуудые хүтэлбэрилхэ уялгатай.

(„Правдын“ түрүү бэшэгhээ)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Оборонын Арадай Комиссар, Советскэ Союзай Маршал, Советскэ Союзай Герой С. К. Тимошенко.

(ТАСС-ын фото-клише).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

„Сахалинуголь“ трестын хүдэлмэрилэгшэдые шагнаха тухай

Хойто Сахалинай сүлөөлэгдэжэ, тэндэ Советскэ засаг тогтоhоор 15 жэлэй ойе тэмдэглэн, шулуу нүүрhэнэй промышленностиин хүгжэлтэдэхи амжалтануудайнь түлөө—шагнаха:

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

1. Гордеев Григорий Кузьмичые—„Агнево“ шахтын забойщик.
2. Кужелев Алексей Александровичые—„Мгачи“ шахтые даагша.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

1. Гой Потап Макарьевичые—«Арково» шахтын хүдэлмэришэ.
2. Колесников Петр Титовичые—„Агнево“ шахтын участогой начальник.
3. Чудаев Петр Андреевичые—„Октябрьская“ шахтын участогай начальнигай туhалагша.
4. Щербаков Кузьма Тихоновичые—„Сахалинуголь“ трестын эрхилэгшые орологшо.
5. Юрьян Кузьма Ивановичые—„Октябрьская“ шахтын хүдэлмэришэ.

„ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ“ ОРДЕНООР

1. Абакумов Егор Трофимовичые—шулуу нүүрhэнэй промышленностиин Наркомые орологшо, урдань «Сахалинуголь» трестын эрхилэгшэ байhан.
2. Барсуков Николай Николаевичые—„Мгачи“ шахтын хүдэлмэришэ.
3. Бекешко Поликарп Федоровичые—„Арково“ шахтын забойщик.
4. Бутримов Петр Петровичые—„Мгачи“ шахтын забойщик.
5. Кириллов Прокофий Степановичые—„Макарьевка“ шахтын забойщик.
6. Леонтьев Евгений Васильевичые—урдань „Сахалинуголь“ трестын эрхилэгшэ байhан.
7. Пиир Михаил Федоровичые—«Октябрьская» шахтын забойщик.
8. Санников Гавриил Митрофановичые—„Октябрьская“ шахтын хүдэлмэришэ.
9. Сапег Филипп Фомичые—„Мгачи“ шахтын мастер.

„АЖАЛАЙ ГАБЬЯАНУУДАЙ ТҮЛӨӨ“ МЕДАЛЯАР

1. Дорохов Михаил Ильичые—„Сахалинуголь“ трестын главна инженер.
2. Жиряков Александр Павловичые—„Макарьевка“ шахтые даагшын туhалагша.
3. Заболотский Александр Степановичые—„Мгачи“ шахтын участогай механик.
4. Кошкарев Евгений Уаровичые—ВКП(б)-эйн Горкомой инструктор.
5. Мерцалов Лев Михайловичые—„Сахалинуголь“ трестын районно инженер.
6. Морев Иван Парфеновичые—„Арково“ шахтын забойщик.
7. Юхняк Павел Степановичые—„Арково“ шахтын хүдэлмэришэ.

„АЖАЛАЙ ОТЛИЧИИН ТҮЛӨӨ“ МЕДАЛЯАР

1. Андреюк Георгий Федоровичые—„Агнево“ шахтын главна инженер.
2. Белецкий Николай Александровичые—„Арков“ шахтын хүдэлмэришэ.
3. Беседин Василий Кирилловичые—„Октябрьская“ шахтдахи электростанциие даагша.
4. Вакарин Алексей Николаевичые—„Мгачи“ шахтын забойщигуудай бригадир.
5. Голубенко Николай Павловичые—„Мгачи“ шахтын забойщик.
6. Лазаревич Семен Александровичые—Дальна Востогтохи Московско УНКУП-эй конторые эрхилэгшэ.
7. Лисьев Александр Михайловичые—комсомольско организациин секретарь.
8. Локтев Павел Ермолаевичые—„Арково“ шахтын паровозой машинист.
9. Федоров Кирилл Афанасьевичые—„Октябрьская“ шахтын забойщик.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ наградануудые барюулга

Главвыставкомоор шагнагдаhан хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ алтан ба мүнгэн медальнуудые барюулга майн 29-нэй үдэшэ, ород драмын театр соо болоо. БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ нүх. Иванов болбол амжалтата ажалаараа суурхуулhан, социалистическэ хүдөө ажахын эрхимэй эрхимүүдые халуунаар амаршалан, сэсэглэн hалбаржа байгаа Бурят-Монголой газартаряалангай ба малажалай дэбжэлтэнүүдые тэмдэглэhэнэйгээ hүүлдэ, нэрьемэ аплодисментнүүд доро, алтан ба мүнгэн медальнуудые барюулба.

Трибуна дээрэ Василий Александрович Герасимов.

—Ленин—Сталинай большевистскэ партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр, гайхамшаг амжалтануудые түйлаабди. Би, мүнгэн ехэ медалиие ба 1000 түхэриг мүнгэн шагнал абажа байхадаа, социалистическэ малажалые тэжээлэй бата бэхи базаар бүрин хангахын түлөө бүхы луговодуудтай хамта бүри эршэмтэйгээр тэмэсэхэб гэжэ парти ба правительствые, агуу ехэ Сталиниие найдуулнаб! (Нэрьемэ аплодисментнүүд, „Интернационалай“ гимн сууряатана).

Баярай заседанида хабаадагшадаар халуунаар угтагдаhан, орденто Хонхолойн МТС-эй директор Соболев, ахалагша механик Калуженин, участогай механик, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Варфоломеев, Селенгын аймагай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Очиров, парторгынь Тогочи Данзанов, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Банзаракцаев ба хамта 94 түрүүшүүл медальнуудые ба мүнгэн шагналнуудые абаба.

hүүлээрэнь, Соломон Матвеевич Иванов болбол, Эхэ ороноо улам бүхэжүүлхын, социалистическэ газартаряалангай шэнэнүүд амжалтануудые түйлахын тула бүри хүсэтэйгөөр ба бүри эршэмтэйгээр тэмэсэхыень награда абагшадта хүсэhэн байна.

Социалистическэ Бурят-Монголой хүдөө ажахын солото хүнүүдтэ, баярай заседанида хабаадагшадта ехэ концерт үгтэбэ.

„Улаан Номто“ колхозhоо выставкэдэ хабаадагшад

„Улаан-Номто“ колхозой (Зэдэ) адуушад Лубсан Жамбалов, Цэдэн Сосоров, Цэрэндари Бадмаева. hалиша Долгор Осорова, хонишон Содном Жапов, хамта табан хүн үнгэрэгшэ 1939 ондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаhан юм. Тэдэнэр мүнөө жэлдэшье баhа выставкэдэ хабаадагшадаар баталагдаа.

Солото адуушан Лубсан Жамбалов болбол гансаараа 1938-39 онуудта хамта 218 унагадые түлжүүлээ hэн. Хонишо Содном Жапов болбол үнгэрэгшэ жэлдэ 120 хурига абаха плантай байhан аад. 173 хуригадые түлжүүлhэн байна. Бэшэ малшадайшье ажалайнь показательнууд hайнууд.

„Улаан Номто“ колхозhоо выставкэдэ хабаадагшадаар баталагдаhан эдэ малшадай амжалта түйлаhан „секрет“ хадаа, адуу малые анхаралтайгаар харууhалжа, зоотехническэ заабариие наряар сахина.

Г. ЧАГДУРОВ.

Нүүжэ ерэгшэдэй үүсхэлые толгойлхо

Манай республикын 86 колхозуудта 900 бүлэ айлнууд Союзай центральна районуудhаа нүүжэ ерээ. Социалистическэ Бурят-Монголой колхозууд 4500 хүнэй хүсөөр нэмэбэ.

Эдэнэр—нүүжэ ерэгшэд болбол нютагай условинуудтай түргөөр танилсаад, ехэ ба үритэй хүдэлмэриие эрхилжэ эхилээ. Колхозой правлениин түрүүлэгшые орологшодо Кяхтын аймагай, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудаар дэбжүүлэгдэhэн, нүүжэ ерэгшэ, ВКП(б)-эйн член нүх. Гильметдиков болбол өөрынгөө уялгые хүндэтэйгөөр дүүргэнэ. Малай харууhалга тэрэнэй хүтэлбэреэр нилээд hайжараа. Гадна, Гильметдиновай үүсхэлээр, тус колхоз картофелёо яровизацилаа, сад тарилгые эмхидхэхэнь. Калининай нэрэмжэтэ колхоз болбол колхознигуудайгаа ба нүүжэ ерэгшэдэй эбтэй, оролдосотой ажалаар, энэ жэлэй хабарай тарилгые аймаг соогоо эгээ түрүүн (7 хоногто) дүүргэбэ. Мүн, Кяхтын аймагай, Куйбышевай ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта нүүжэ ерэгшэд hайнаар ажаллана, эдэ колхозууд тарилгые агротехническэ богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргөө. Олон колхознигууд-нүүжэ ерэгшэд болбол правлениин членүүдээр, полеводческо ба огородно бригадануудай бригадирнуудаар hунгагдаад, хүдэлмэрилжэ байна. Нүүжэ ерэгшэ Холодов болбол Хориин аймагай, „Родник“ колхозой түрүүлэгшээр hунгагдаа. Мэргэжэлтэй огородник Василий Квачев болбол Яруунын аймагай, Молотовай нэрэмжэтэ колхозой огородно бригадын бригадираар хүдэлмэрилхэ зуураа, овощной культурануудай тарилгые 3-hаа 8 гектар хүртэр үргэдхөө, парнигда ургуулдагhан hайн рассада абаа. Трактористнууд—нүүжэ ерэгшэд Вахин, Мухамедзянов, Иван Комаров гэгшэд үдэрэйгөө нормые 200 проц. хүрэтэр дүүргэнэ.

Нүүжэ ерэгшэд болбол нютагай аргабайдалнуудые барандань хэрэглэхын тула, шэнэ үүсхэлнүүдые гаргахаар ба үшөө hайнаар ажаллахаар зоригжонхой. Тэдэнэй үйлэдбэриин ба политическэ активностиие толгойлхо хэрэгтэ партийна, комсомольско ба советскэ организацинуудай үүргэнь тон ехэ.

Теэд, зарим колхозууд ба МТС-үүд болбол өөhэдынгөө уялгануудые дүүргэнэгүй. Селен-Думын МТС-тэ, нүүжэ ерэгшэ Мухамотзяновай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада болбол тракторнуудта техническэ харууhалгын заабаринуудые нарин сахиhанай ашаар, үндэр бүтээсэнүүдые түйлана. Зүгөөр, Селен-Думын МТС-эй дирекци (директорынь нүх. Ивлев) болбол энэ түрүү бригадын опыдые бүгэдэ трактористнуудай шадабари болгоодүй. Гадна, Яруунын (Аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Черных), Хориин (Петинов), Мухар-Шэбэрэй (Будажабэ), Иволгын (Патрушев), Зэдын (Ушнаев) аймагууд болбол нүүжэ ерэгшэ колхознигуудта шэнэ гэрнүүдые хүсэд барядүй, хуушан гэрнүүдые hайнаар заhабарилаадүй байна. Эдэ аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-эйн Обкомой тогтоолой ёhоор, зуун шэнэ гэрнүүдые бариха плантай юм. Энээнээ ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ уялгатай.

ССР Союзай Совнаркомой, 1940 оной майн 4-нэй тогтоолой ёhоор, Бурят-Монголой республикада нүүжэ ерэгшэ 2000 айлнуудта 1600 гектар газар (бүлэ бүхэндэ 0,8) үгтэбэ. Колхозууд хадаа огород ба бусад техническэ культурануудые тариха ябадалдань тэдээндэ hайтар туhалха ёhотой.

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болбол 1941 он—сталинска гурбадугаар табанжэлэй дүрбэдэхи жэл соо, республикын колхозуудта үшөө 1650 хүнүүдые нүүлгүүлхэ гэжэ тогтоогоо. Нүүжэ ерэгшэдые угталгын планиие энэ оной майн 15 болотор зохёохо гэhэн БМАССР-эй Совнаркомой тогтоолой байбашье hаань, нэгэшье аймгүйсэдком энээниие бэелүүлээгүй.

Газар багатай центральна районуудhаа нүүжэ ерэhэн колхознигуудые угталга хадаа тон ехэ гүрэнэй удхашанаратай хэрэг мүн гэжэ аймаг, МТС, сельсовет, колхоз бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд ойлгохонь шухала.

И. Белов—БМАССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи, нүүлгэлгын таhагай начальник.

„Ажалшадай ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангалгын хүсэтэ источник—нютагай промышленностиие ба промкооперацинуудые бүхыхэмжээгээр хүгжөөхэ“

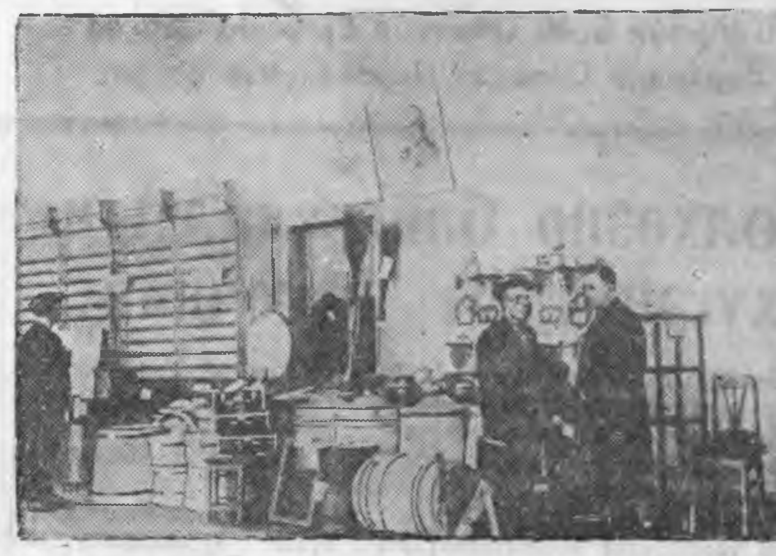
(ВКП(б)-эйн XVIII съездын резолюциhаа)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кяхтын аймагдахи промкооперацинуудай бүтөөдэг үргэн хэрэглэлэй эдлэлнүүдэй выставкэ.

(Пестеревэй фото).

Һаяхан, республикын потребительскэ кооперацинуудай активай суглаан болобо. Энээн дээрэ, нютагай промышленностиие ба промкооперациие хүгжөөлгэ тухай асуудал хэлсэгдээ. Үгэ хэлэгшэд болбол партиин XVIII историческа съездээр табигдаhан зорилгонуудые шиидхэлгын угаа ехэ перспективэнүүд тухайда тэмдэглэбэ. Мүнөөдэр, манай газетын редакци хадаа выступалагшадай зариманайнь үгэнүүдые толилбо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Селенгын аймаг соо промышленна кооперацинуудай бүтөөн гаргадаг продукцинуудай выстакые үзэжэ байнад.

(Пестеревэй фото).

НҮХЭР ЗОРКАЛЬЦЕВАЙ ҮГЭҺӨӨ

(Бичурын райпотребсоюзай түрүүлэгшэ)

Советскэ худалдаанай хүдэлмэридэ үнинэй хүдэлмэрилжэ байнаб. Мүнөө Бичурын райпотребсоюзай түрүүлэгшын тушаалда байхадаа, партиин ба правительствын бүхы даабаринуудые хүндэтэйгөөр гүйсэдхэхын түлөө тэмэсэн, гүрэнэй бэлэдхэлгын плануудые болзор соонь дүүргэхын тулада оролдодогби. Буркоопсоюзай правлениин дамжуулгын Улаан Тугынь манай райпотребсоюзда байна.

Бидэнэр, райпотребсоюзай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол өөhэдынгөө системын сельпонуудай хүдэлмэринүүдые хододоо шалгажа, оперативна хүтэлбэрөөр хангадаг байнабди. Энэ хадаа гүрэнэй зөөриие үригшэдтэй эрид тэмэсэн, жулигуудые, спекулянтнуудые саг соонь элирүүлгэдэ ба үрилтэнүүдые үгыхэлгэдэ угаа ехэ удхашанартай байна. Мүнөө, манай сельпонуудта үрилтэнүүд үсөөрөө. Худалдаанай хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө хүдэлмэриие дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ уялгануудые үгэжэ, шэнэнүүд амжалтануудые туйлахые эрмэлзэнэд.

Гэхэтэй хамта, хүдэлмэридэмнай дутуунууд үшөө лэ бии. Илангаяа, үргэн хэрэгсэлэй эдлэлнүүдээр пайщигуудые гүйсэд ханганагүйбди. Манай аймаг соо промыслово артельнүүд тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Үйлэдбэриингөө планиие hара бүри дүүргэнэгүй. Бурмногопромсоюзай ба нютагай промышленностиин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энээн тушаа бодотоор анхарха ёhотой.

Манай аймагта элдэб янзын мастерскойнуудые ба промартельнүүдые эмхидхэхэ аргабайдал бүрин бии. Зүгөөр, эдэниие бии болголгодо творческо үүсхэл ба дура зориг хэрэгтэй. Хэрбээ Бурмногопромсоюз ба Наркомместпром болбол промыслово артельнүүдые олошоруулгада ба тэдэнэй хүдэлмэридэ бодотоор туhалаа haaнь, бидэнэр үргэн хэрэгсэлэй эд товараар ажалшан ниитые гүйсэдөөр хангаха зорилгоо дүүргэжэ шадахабди.

Нухэр Розенраухай угэhөө

(Баргажанай аймагай, Суво-Баянголой сельпогой түрүүлэгшэ)

Би 1938 ондо энэ сельпогой түрүүлэгшэдэ томилогдоо hэм. Тэрэ үедэ тус сельподо 16 мянган түхэриг үрилтэ байhан юм, тиигээд энээниие 1938 оной hүүл хүртэр сүм түлүүлжэ шадаhан байнаб.

Мүнөө манай сельпо эхин кварталайгаа товарообородой планиие 147 проц. дүүргээд байна. Манай сельподо нэгэшье түхэригэй үрилтэ үгы. Хэрбээ хэдэхэн түхэригэй үрилтэнүүдэй гараа haaнь, тэрэ дарыдань түлүүлжэ абадагабди.

Колхозуудай эрхим активистнуудhaa шэлэн, ларегуудайгаа ба сельпогойгоо продавецүүд болгодогобди. Тэдэнэй хүдэлмэриие hара бүри шалган, практическа туhаламжануудые хододоо үзүүлдэгэбди. Ларек бүхэнэй хоорондо социалистическэ договорнууд баталагданхай. Мүн тэрэшэлэн, ревизионно комиссинуудай хүдэлмэриие үндэр хэмжээдэ табиха тон шухала.

Бидэнэр, арадаар hунгагдаhан хүнүүд туладаа, арадайгаа найдабариие харюулха уялгатайбди. Пайщигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха ба тэдэнтэй нягта барисаатай байлга—амжалтануудые хангана.

НҮХЭР БАЛТАХИНОВАГАЙ ҮГЭҺӨӨ

(БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшын оролсгшо)

Бичурын райпотребсоюзай хүдэлмэриин түрүү опыдые манай республикын бүхы райпотребсоюзуудай шадабари болгохо ёhотой байhан аад, харин мүнөө хүртэр энээгээр юушье хэгдээгүй байна. Кабанскын (түрүүлэгшэнь нүхэр Воронов), Заиграйн (түрүүлэгшэнь нүхэр Бурцев), Яруунын ба бусад райпотребсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол түрүүшүүлэй опыт методые хэрэглэлгэдэ хайша хэрэгээр хандана. Тэдэнэй хүдэлмэридэнь ехэнүүд дутуу дунданууд тохёолдоо. Гүрэнэй зөөриие үрилгэ ба хулгайлалга эдэ райпотребсоюзуудай сельпонуудта үсөөн бэшэ үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн жэлдэ Кабанскын райпотребсоюз 23 мянган түхэригэй, Яруунын 28 мянган түхэригэй үрилтэнүүдые хэhэн байгаа.

Олонхи райпотребсоюзуудай түрүүлэгшэнэр хадаа арадай зөөри үригшэдые—жулигууд, спекулянтнууд, хулгайшадые саг соонь элирүүлэн эрид хэмжээ абажа шадаагүй. Ажалшан массатай—пайщигуудтай барисаагаа бэхижүүлхын түлөө оролдоногүй. Хэрбээ зөөриие үригшэдтэй эрид тэмэсэлдэ бүхы пайщигуудые элсүүлжэ шадаа haa, үрилтэдэ эсэс табигдаха байгаа.

Потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэд бүхы дутуунуудаа бүрин үгыхэхэ условинуудтай. Таанарта, нүхэд потребкооперациинхид, гүрэнэй ба арадай хэдэн миллион түхэригэй зөөри найдагдана. Тиимэhээ, таанар үрилтэнүүдтэ эсэс табихын түлөө эршэмтэйгээр тэмэсэхэ уялгатайт.

Нютагай промышленностиин эдлэлнүүд тухай хэдэн үгэ хэлэхые хүсэнэб. Манай республикын ажалшад хадаа үргэн хэрэгсэлэй эдлэлнүүдтэ угаа ехэ эрилтэ хэнэ. Промыслово кооперациин хүдэлмэрилэгшэд энэ эрилтынь хангаха уялгатай. Республика дотор үргэн хэрэгсэлэй ямаршье эдлэлнүүдые үйлэдбэрилхэ ресурснууд бии. Зүгөөр лэ бидэнэй хүсэлhөө, бидэнэй оролдолгоhоо болохо.

Дээдэ Тальциин сельпогой (Заиграй) түрүүлэгшэ нүхэр Белых болбол нютагтаа столярна ба бондарьна мастерскойнуудые эмхидхээд, мүнөө өөрынгөө сомоной пайщигуудые стул, стол, шкаф гэхэ мэтын гэрэй эдлэлнүүдээр хангахаhаа гадна, мүн бүхы аймагайгаа колхозшигуудые хангажа байна. Нүхэр Белых энээниие өөрынгөө үүсхэлээр, оролдолгоор эмхидхээ. Хоёрдохи кварталай эхилhэнhээ хойшо эдэ эдлэлнүүдэнь 26550 түхэригэй олзо оруулаа. Манай райпотребсоюзуудай ба сельпонуудай түрүүлэгшэнэр хүдөө нютагуудахи ресурснууд дээрэ иимэ зүйлнүүдые юундэ эмхидхэнэгүйб? Дылэнхидээ ондоо таэhээ асарагдамал эдлэлнүүдые худалдалгаар хизаарлана. Столярна мастерскойнуудые, үргэн хэрэгсэлэй эдлэлнүүдые үйлэдбэрилдэг промыслово артельнүүдые эмхидхэхэ аргабайдалнууд аймаг бүхэндэ бии. Потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэд ойрын саг соо энэ асуудалаар эрид хэмжээ абаха ёhотой.

Хүдөөажахын продуктнуудые бэлэдхэлгээр 1940 оной эхин кварталай план тон хангалтагүй дүүргэгдээ. Нooho тушаалгын план 77 процент, шубуунай нooho тушаалга—47 процент ба, илангаяа hү тоhо бэлэдхэлгын план муугаар гүйсэдхэгдэжэ байна.

Парти ба правительство болбол хүдөөажахын продуктнуудые (картофель, мяха, овощь, hү, тоhо, үндэгэ ба бусад) бэлэдхэлгэдэ ехэ анхарал табина. ВКП(б)-эйн ЦК ба СССР-эй СНК болбол историческа тогтоолнуудаараа тодорхой хэмжээябуулгануудые хараалаа. Потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэд, энэ хүндэтэ ба харюусалгата хэрэгые саг соонь эрхимээр дүүргэхын түлөө тэмэсэхэ ёhотой.

Худалдаанай ба потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэд, стахановцууд, ударнигууд, активистнууд болбол бүхы магазинуудые, сельпонуудые, ларегуудые түрүү зэргэдэ дэбжүүлэн, олзотойгоор хүдэлмэрилдэг болгохо ёhотойт!

НҮХЭР УШНАЕВАЙ ҮГЭҺӨӨ

(Зэдын Аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ)

Зэдын райпотребсоюз болбол хүдэлмэридөө эрид хубилалта үшөө хэжэ шадаагүй. Тэрэнэй хүдэлмэридэнь дутуу дунданууд олон. Илангаяа кадрнуудые шэлэн табилгада манай райпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд харюусалгагүйгөөр хандадаг байна. Үнэн сэхэ, шалгагдамал хүнүүдые шэлэн абажа шадаагүйhээнь, сельпонуудай хүдэлмэридэ дутуунууд ба үрилтэнүүд гарадаг байха юм. Мүн тэрэшэлэн, Буркоопсоюзай правлени хадаа худалдаанай кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ тон багаар анхарна.

Манай аймагта үргэн хэрэгсэлэй эдлэлнүүдые үйлэдбэрилхэ нютагай сырьенууд үгы гэжэ хэлэжэ болохогүй. Манда бии! Тиигэбэшье, бидэнэр, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, өөhэдынгөө инициативые гарганагүйбди. Хэрбээ райпотребсоюз ба аймисполком болбол хүсэлэлгэ гаргабал, юушье хэжэ шадаха бүхы аргабайдалтай. Харин, нүхэр Балтахиновагай хэлэдэгэй ёhoop, дура хүсэл хэрэгтэй байна.

Бидэнэр, энээн тушаа шиидхэхы хэмжээябуулгануудые hаяар абаха уялгатайбди. Аймагайгаа центртэ промартель эмхидхэхэ зорилго табяад байнабди, энээндэмнай Бурмногопромсоюз туhалха бэзэ гэжэ найдагдана.

Манай райпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд болбол Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованиин туг доро, бүхы партийна, советскэ организацинуудай туhаламжаар, энэ жэл соо урдаа табигдаhан зорилгонуудые хүндэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха ба дүүргэхэшье байна.

Нүхэр Бардышевай үгэhөө

(Буркоопсоюзай маслобазын директор)

Энэ жэлэй эхин квартал дотор гүрэндэ hү тушаалгын планиие олонхи райпотребсоюзууд дүүргээгүй. Жэшээлхэдэ, Тунхэнэй аймаг планаа 3 процент, Хориин—5 проц., Кяхтын—8 проц., Заиграйн—13 процент дүүргээ. Бусад райпотребсоюзууд тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, гүрэндэ hү тушаалгын план тухайда анхаралаа табяагүй байна. Эндэ выступалагшад нүхэд Сельверов, Балтахинова ба бусад манай хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые тон зүбөөр тэмдэглээ.

Саашадаа, hү тушаалгадахи дутуунуудые дары усадхаха—бидэнэй боевой зорилгонууд болоно. Хахад жэлэйгээ планиие июлиин нэгэн болотор үлүүлэн дүүргэхэ ёhотойбди. Энээндэ хайша хэрэгээр хандадаг зарим райпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэдтэ, мүнөөдэрhөө эхилэн хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэхыень шангаар заагдаха байна.

Арад зоной дунда массова-ойлгууламжын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха ба бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ соревнованиие үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлхэ шухала.

Потребительскэ кооперацинуудай хүдэлмэрилэгшэд, бидэнэр хадаа hү тушаалгын планиие амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмэсэхэ ба урдаа табигдаhан зорилгонуудые гүйсэдхэхэ уялгатайбди.

МАЛАЖАЛАЙ ХҮСЭТЭ УРГАЛТЫН ТҮЛӨӨ

1940 ондо малажалые хүгжөөлгын гүрэнэй план болбол үнгэрhэн жэлнүүдэй плануудhаа онсо илгаатай байна. Энэ планай ёhoop, колхозуудай общественнэ адуу малайнь too толгой нилээд олошорно. Колхозуудай фермэнүүдтэ 1942 оной эсэстэ бии байхаар хараалагдаhан эхэ малнуудай 60 процентhээ доошо бэшэнь мүнөө 1940 ондо үсхэгдэхэ ёhотой.

Республика соо малажалые хүгжөөлгын гүрэнэй план энэ оной февралиин 5-най үдэр БМАССР-эй Совнаркомоор баталагдаа hэн. Тэрэ планиие колхозуудта хүргэхэдөө аймаг бүхэндэ шахуу хэдэн олон алдуунууд гаргагдаhан байгаа. Тиимэhээ, колхозуудта тодорхой план табилга удаараа.

Зүгөөр, энэ болбол малажалые хүгжөөлгын гүрэнэй планай дүүргэлтые хангахагүйн шалтаг ябашье болохо ёhогүй.

Социалистическэ хүдөө ажахые улам хүгжөөхэ тухайда ВКП(б)-эйн XVIII историческа съездын шиидхэбэриhээ үндэhэлэн, малажалые хүгжөөлгын гүрэнэй планиие зохёоходоо, республика соо адуу малай too толгойе доро заагдаhан хэмжээтэйгээр үсхөөхөөр хараалагдаа hэн: адуу моридоор 13 процент (бусад областьнуудhаа худалдан абаhые тоололсонгүйгөөр); эбэртэ томо малаар—20 процент; хони ба ямаадаар—20,3 процент; гахайгаар—38,4 процент; кролигоор—48,8 процент; зүгыгээр—41,3 процент; шубуугаар—107,5 (худалдажа абаhантай хамта).

Энэ зорилгые бэелүүлэн, адуу малай too толгойе олошоруулхын түлөө большевистскээр тэмэсэхэ шухала. Теэд, малажалые хүгжөөлгын гүрэнэй планиие дүүргэлгэ болбол ехэнхидээ жэлэй нэгэдэхи ба хоёрдохи квартал соо шиидхэгдэхэ ёhотой байбашье, нилээд олон аймагууд үбэлжэлгэдэ ба түл абалгада муугаар бэлэдхэhэн ушарhaaнь, тэндэ томо ба нарай малай хоролто болоhон байна.

Заиграйн, Иволгын, Тарбагатайн, Хориин, Кабанскын, Тунхэнэй ба бусад аймагуудай партийна ба советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ бүхы анхаралаа тарилгада хандуулаад, малажалаа огто мартаhан байгаа. Энээнэй результадта, эгээ хабарай тарилгын үе соо нарай малай үхэлгэ олошорhон байна.

Республика дотор түл абалгын ябасые ниитэ дээрэнь хаража үзэбэл, тон хангалтагүй байна. Тугалвуудаар—3,4 проц.; хурига ба эшгэдээр—3,8 проц., унагадаар—4,5 проц. хоролто болоо. Энээнэй шалтагаанинь юуб гэхэдэ, нарай малай байра байдал ба харууhалгань муугаар эмхидхэгдэнхэй, зарим малшад хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр ба хайша хэрэгээр хандана. Тэрэшэлэн, эбэртэ томо мал Иволгын аймагта нилээд үсөөрhэн байна. Иимэ фактнууд бусадшье аймагуудта бии. Энээнтэй хамта мүнөө жэлэй малай орооной кампани тон муугаар ябуулагдана. Селенгын, Закаменай, Кабанскын, Тарбагатайн, Хориин, Заиграйн ба Тунхэнэй аймагууд болбол адуу малай орооной кампаниин ябаса тухай мэдээнүүдые саг болзор соонь үгэнэгүй. Гүрэнэй шухала удхашанартай энэ хэмжээябуулгада иимэ харюусалгагүйгөөр хандажа ябашье болохогүй.

Заиграйн районой хэдэ хэдэн колхозуудта нарай малнуудай хоролто мүнөө хүртэр үргэлжэлhөөр. Тэндэхи колхозууд адуу малай түлнүүдые hайнаар түлжүүлхын тулада, тэдэниие таатай зохид байра байдалаар ба оролдосотой харууhалалгаар хангаагүй байна. Тиигэбэшье, энээндэ зэмэтэй нюурнууд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаагүй, мүрдэлгэдэ үгтэhэн хэрэгүүдэнь прокурорын саарhан соо дарагдаад, үни удаан хэбтэнэ.

Тус аймагай, Мухар-Талынска с|соведэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, ВКП(б)-эйн член Суняшкин болбол хонинной фермэ дээрээ хуригадай олоноор үхэжэ, гүүдэнь унага хаяжа ба орооной кампани тон муугаар ябуулагдажа байhан—эдэ фактнуудые хаража байбашье, энээндэ тон hанаа амараар ба хайша хэрэгээр хандана.

ВКП(б)-эйн Заиграйн айкомой секретарь нүхэр Фомин болбол малай түл абалга ба орооной кампаниин ябаса тухайда Обкомой бюрогой тогтоолой үндэhэ hуури дээрэ, эрид хэмжээнүүдые абаагүй.

Тарбагатайн, Хориин, Иволгын, Кабанскын, Бичурын ба Тунхэнэй айкомууд болбол ВКП(б)-эйн Обкомой энэ тогтоолдо мүн лэ формальнаар хандаа. Тэдэнэр малажалайгаа гээгдэлые усадхаха тушаа практическа хэмжээябуулгануудые түлэблэжэ, тэдэнээ бэелүүлхын орондо, миил совещани үнгэргөөд, хооhoop шуулад тараа.

Зарим аймагуудай зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд болбол колхозуудта тодорхой туhаламжа хүргэхэhөө байтагай, харин өөhэдынгөө ажалда тон харюусалгагүйгөөр хандана. Тарбагатайн аймагай ахалагша ветврач Карпицкий болбол „Путь Ленина“ колхозой үбшэн азаргые эмшэлхын орондо, тэрэниие хүллөөд, 10-20 километр холуур ябажа ерэhэнэйнь хойдтээ удангүй тэрэ азаргань үхэhэн байна. Участково ветфельдшер Бондаренко болбол үбшэн малые үзыт гэhэн, колхозуудай гуйлтада бюрократическаар хандана.

Специалистнарай зүгhөө малажалда хайша хэрэгээр хандаха ушарнууд бусад аймагуудташье үзэгдэнэ. Бичурын аймагта малажалые зооветеринарна хүдэлмэришэдөөр обслуживалга тон мууса табигданхай.

Тус аймагта адуу малай орооной кампани эмхигүйгөөр ябуулагдана. Эхэ малнуудые ороондо оруулхадаа, метизацилгын планиие дүүргэнэгүй. Мүнөө ороондо ороод байhан гүүдэй 50 процентэнь нютагай үүлтэрэй азаргада табигдаhан байна.

Эхэ малые ороондо оруулалгаар иимэрхүү картина Баргажанай аймагташье үзэгдэнэ. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Улюн) 800 үнеэдтэй ба найман бухатай юм. Теэд, тэдэ бухануудань 50-аад үнеэдтэй заимка дээрэ, нэгэ газарта байнад. Бухануудые зүбөөр, рациональнаар хэрэглэхые оролдоогүй байhан ушарhaaнь, үнеэдые ороондо оруулгынь планай 50 процент дүүрээ.

Малажалаар гээгдэнги байhан колхозууд түрүүшүүлhээ жэшээ абажа ажаллаха ёhотой.

Һайн показательнуудтай фермэнүүд манай эндэ нилээд олон бии. Жэшээлхэдэ, Кабанскын районой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой hү-товарна фермэ (фермые даагша ВКП(б)-эйн кандидат Б.В. Балданов) эрхим амжалтануудые туйлаа. Тэндэ 145 тугал абтаад, бултадаа hайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Хамта 130 үнеэд ороондо оруулагдаа. Үбhэ тэжээлээ экономноор гаргашалжа, 200 центнер hайхан үбhэнэй запас фонд байгуулба. Февраль hapahaa хойшо хүдэлмэрилжэ эхилhэн зооветкружогой занятида 16 хүн hуралсана.

ВКП(б)-эйн айкомууд, аймгүйсэдкомууд, газартаряалангай таhагууд болбол малажалые хүгжөөлгэдэ партийна, комсомольско ба бүхы колхозно массые элсүүлхэ ёhотой.

ВКП(б)-эйн Обкомой хүдөө ажахын таhагые даагшын орологшо ШОБОЛОВ.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции г. Улан-Удэ, Коммунистическая, 10. Телефоны секретариат—2-44; отдел партийной жизни и агитации и пропаганды 2-58 — 2 доб.; Сельхоз отд. — 7-55; отдел кадров и писем — 5-81

Типография НКМП

Уполномоченный Бурглавлита № 3122